



Ликовната сцена -

светулка во мрачната 2016-та



Дневен весник (Ед. бр. 23939)

НАШ СТАВ

28.12.2016 12:00

👁 177



Весна Дамчевска
vesna.d@novamakedonija.com.mk
Повеќе од овој автор

Ретроспективите никогаш не биле баш омилена содржина во нашиот весник, чија намера е во предновогодишните и празничните броеви да понуди нешто ново и свежо, па главно и сме ги избегнувале како повторување на нешто што веќе било напишано. Сепак, овој пат чувствувам потреба да го сумирам на едно место она што можеби на најубав начин ја обележи културата во изминатата, инаку по многу нешта, а најмногу политички, мрачна и стресна година

Претпразничниот вообичаено е период кога познатите светски, понекогаш и домашните, весници и магазини прават големи осврти, своевидни ретроспективи на одредени области од годината што изминува. Британски „Гардијан“ предничи во оваа практика, па, така, и оваа 2016-та година ја заокружува со избор на топ 10 ликовни изложби на годината (Пикасо во Њујорк, Бош во Холандија, Караваџо во Лондон...), потоа избор на најдобрите музички албуми, филмски остварувања, цедиња на класична музика, книги...

Овие ретроспективи никогаш не биле баш омилена содржина во нашиот весник, чија намера е во предновогодишните и празничните броеви да понуди нешто ново и свежо, па главно и сме ги избегнувале како повторување на нешто што веќе било напишано. Сепак, овој пат чувствувам потреба да го сумирам на едно

место она што можеби на најубав начин ја обележи културата во изминатата, инаку по многу нешта, а најмногу политички, мрачна и стресна година.

Дефинитивно, барем според мене, тоа беше ликовната уметност, односно случувањата во оваа крива област на културното живеење кај нас. Оваа 2016 година сигурно ќе остане запаметена по мноштвото квалитетни ликовни изложби, од кои најголем мерак ми направија оние што се одржаа во Музејот на современата уметност, можеби затоа што на некој начин го вратија во живот овој од многу аспекти неверојатен музеј, но и поради нивната исклучителна вредност со она што го понудија. Без голема амбиција овој избор да е комплетен, релевантен или објективен, во однос на она што се случуваше на ликовната сцена, ќе направам моја топ-листа на пет најдобри ликовни изложби годинава, преземајќи го ризикот многумина да не се согласат со изборот.

Ќе почнам од последната - големата изложба на скулптури на врвни странски и домашни автори од колекциите на МСУ. На оваа римејк-изложба (на поставката од 1992 година), со наслов „Нефигуративните тенденции во 1960-тите, скулптура - објект - слика“, беа извадени од депото некои од највредните експонати на овој музеј. Направена исклучиво од колекцијата на музејот, во кој се депонирани најмногу дела од 1960-тите години, во поставката се најдоа скулптурите и објектите на неприкосновените Калдер, Јакобсен, Адамс, Нил, Кемени, Кола, Апиани, Ажди, Пан, Карино, Рихтер, Јевриќ, Џамоња..., како и на македонските врвни автори како Јордан Грабул, Стефан Маневски, Петар Хаџи Бошков и Томо Шијак. Преку поставката домашната публика можеше да го почувствува модерниот сензибилитет на светската сцена, пренесен преку делата на овие уметници.

Не толку одамна беше отворена и исклучителната поставка „Основоположниците на модерната во Македонија“, исто така во МСУ. На неа сè уште може да се погледне голем дел од богатото творештво на уметничките дојдени што ги поставуваа темелите на современото сликарство во земјава: Љубомир Белогаски, Лазар Личеноски, Димитар Аврамовски-Пандилов, Никола Мартиноски, Димо Тодоровски, Томо Владимирски и Вангел Коџоман. Оваа исклучителна поставка е значајна од повеќе аспекти, освен што изборот на дела е неверојатен. Важна е пред сè затоа што на едно место одново ги разоткрива старите мајстори од домашната ризница, нешто што е практика насекаде во светот.

МСУ годинава ни донесе и еден голем светски уметник - Британецот Дејмиен Хрст, кој во моментот важи за еден од највлијателните, најиновативни и најуспешни светски уметници. Изложбата насловена „Нова религија“ дојде во Скопје во организација на Британскиот совет во Македонија, галеријата „Пол Столпер“ од Лондон и Музејот на современата уметност во Скопје. Делата што имавме ретка можност да ги видиме ја обработуваат темата за врската меѓу науката и религијата. Изложбата беше многу важна затоа што ја стави Македонија на мапата на земји што се домаќини на големи светски имиња од ликовната уметност, а особено што поставки од ваков размер кај нас може да се избројат на прсти.

Една од најпечатливите изложби што годинава ги организира Националната галерија на Македонија во „Даутпашиновиот амам“, пак, секако е ретроспективата на Спасе Куновски, еден од ретките ликовни фигуративци со надреалистички интерес во нашата средина. Македонската модерна уметност може да се гордее со името и делото на Куновски, кое сè повеќе, потврдено, го држи своето место под сводот на македонската култура и историја на уметноста. Стравичните надреални глетки што застрашуваат, но и опоменуваат од делата на Куновски, изложени во „Даутпашиновиот амам“, го освежуваат споменот на извонредниот опус на овој одличен сликар. Ова беше еден од најголемите и најафирмирани проекти годинава на Националната галерија на Македонија.

Последниот месец од 2016 година е отворена уште една голема и значајна ретроспектива. Тоа е изложбата на Вангел Наумовски што сè уште може да се погледне во „Даутпашиновиот амам“. Претставени се околу деведесет дела од сите творечки фази на Наумовски, од кои повеќето се во сопственост на неговото семејството, а некои првпат се презентираат во изложбен простор. Интересно е што иако самоук сликар, тој се вбројува помеѓу малиот број уметници од Македонија што достигнуваат најголема афирмација и надвор од нашата земја, уште за време на своите најактивни творечки години.

Од мојот избор на најдобрите пет изложби годинава може да се забележи дека дури четири се на домашни автори или на странски имиња што ги поседуваме во депоата. Тоа, секако, е позитивен тренд од причина што тие ја слават работата на македонските уметници, имаат за цел да потсетат и да го промовираат творештвото на нашите исклучителни современи автори. И затоа што само на овој начин, репрезентативните дела што ги поседуваме ќе станат достапни не само за домашната туку и за странската јавност.

Сепак, жалам што немавме можност да видиме повеќе гостувачки изложби на етаблирани и познати имиња од светската ликовна сцена, какви што последниве години навистина недостигаат кај нас. Па, еве, за наредната 2017-та ќе си посакам во македонските музеи да видиме повеќе епски поставки, како оние на Хенри Мур, Тони Крег, Виктор Вазарели, Салвадор Дали, Хана Хех... што ги имавме во изминатите години и како што е тоа практика во светските центри на уметноста. Па можеби следната година во овој топ пет избор, соодносот на гостувачките спрема домашните поставки ќе биде во прилог на првите.



КЛУЧНИ ЗБОРОВИ

Весна Дамчевска | наш став | колумна

КОМЕНТАРИ